

Кредит-Рейтинг

а/с 921, Київ, 01024, Україна
тел/факс: +380 (44) 490 2550, 490 2554
e-mail: office@credit-rating.com.ua
<http://www.credit-rating.com.ua>

Рейтинговий звіт TRNP 001-006 - short

про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Тернопіль
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія	оновлення
Дата визначення:	12.06.2008 р.
Дата оновлення:	21.10.2010 р.
Рівень кредитного рейтингу	uaBBB-
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності, та перспективних планів на майбутнє. Крім того, у ході рейтингової оцінки висвітлюється інформація щодо існуючої системи управління, а також політичної ситуації в регіоні та взаємодії різних гілок влади.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій виконавчим комітетом Тернопільської міської ради, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	12.06.2008 р.	27.11.2008 р.	18.06.2009 р.	11.12.2009 р.	23.06.2010 р.	21.10.2010 р.
Рівень кредитного рейтингу	uaBBB-	uaBBB-	uaBBB-	uaBBB-	uaBBB-	uaBBB-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
<i>Рейтингова дія</i>	<i>визначення</i>	<i>підтвердження</i>	<i>підтвердження</i>	<i>підтвердження</i>	<i>підтвердження</i>	<i>підтвердження</i>

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaBBB характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Знаки + або - позначають проміжні категорії (рівні) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Рівень кредитного рейтингу міста Тернополя підтримується:

- зростанням у I півріччі 2010 року обсягів надходжень до бюджету міста, порівняно з січнем–червнем 2009 року, на 11,0% до 150,0 млн. грн. за помірною рівня бюджетної забезпеченості міста – розрахунковий обсяг доходів бюджету без урахування трансфертів складає у січні-червні поточного року 689,9 грн. (86,9% від середнього показника по країні);
- відсутністю концентрації надходжень до бюджету міста за основними платниками податків;
- перевищенням окремих показників соціально-економічного розвитку міста в розрахунку на одного мешканця над відповідними середніми показниками по країні: обсягу роздрібного товарообороту – на 93,1%, обсягу введеного в експлуатацію житла – на 80,5%.

Рівень кредитного рейтингу міста Тернополя обмежується:

- збереженням залежності бюджету міста від дотації вирівнювання з Державного бюджету, співвідношення обсягу якої до доходної частини загального фонду бюджету міста без врахування трансфертів становило у I півріччі 2010 року 35,0% (23,7% у I півріччі 2009 року);
- нижчим за середній по країні рівнем середньомісячної заробітної плати та випереджаючим ростом заборгованості з її виплати протягом I півріччя 2010 року за залежності доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага цього джерела в доходах загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів за результатами I півріччя 2010 року становить 73,4%);
- високим рівнем зношеності об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури та житлового фонду міста, необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

Резюме

Цей аналітичний звіт розкриває основні зрушення, що відбувалися впродовж I півріччя 2010 року в соціально-економічній та фінансовій сферах м. Тернополя, та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Тернопільської міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2005-2009 рр. та I півріччя 2010 року наведено у таблиці.

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Тернополя за 2005-2009 рр. та I півріччя 2010 року

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	I півріччя 2010 року
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду)	219,1	218,3	217,4	217,3	217,6	217,5
Середньомісячна заробітна плата, грн.	683,28	870,35	1 107,5	1 481,1	1 534,3	1 674,0
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	2,9	3,2	1,5	3,3	4,0	5,3
Обсяг реалізованої промислової продукції, млн. грн.	936,3	1 140,7	1 256,0	1 866,8	1 929,6	1 055,0
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	391,0	474,7	857,5	1 225,9	636,0	153,8
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	21,0	24,0	25,1	22,8	23,3	21,4
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	н/д	111,2	160,5	236,5	100,4	51,7
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	133,4	78,2	126,7	130,3	115,2	27,8
Обсяг роздрібного товарообороту, млн. грн.	864,7	1 064,9	1 511,7	2 190,0	2 155,6	1 113,1

Джерело: Виконавчий комітет Тернопільської міської ради

Демографія, трудові ресурси та заробітна плата

Наявне населення м. Тернополя протягом I півріччя 2010 року скорочувалось за рахунок від'ємного сальдо механічного приросту населення. Станом на 01.07.2010 р. чисельність наявного населення міста склала 217,5 тис. осіб, що на 0,1 тис. осіб менше порівняно з початком року.

На ринку праці м. Тернополя в I півріччі 2010 року спостерігалися негативні тенденції, що були сформовані у 2008-2009 рр. внаслідок світової фінансової кризи. В аналізованому періоді середньооблікова чисельність штатних працівників зменшилась на 6,3% до 70,7 тис. осіб, крім того на підприємствах міста тривають випадки застосування адміністраціями підприємств і організацій міста вимушених адміністративних відпусток та скорочень робочого часу, що у поєднанні зі зростання обсягу заборгованості з виплати заробітної плати призводить до уповільнення темпів зростання фонду заробітної плати у місті.

У I півріччі 2010 року рівень середньомісячної заробітної плати м. Тернополя збільшився на 9,1% і склав 1 674,0 грн., що було на 20,7% менше, ніж у середньому по країні. Зростання середньомісячної заробітної плати позитивно позначилось на купівельній спроможності громадян та сприяло покращенню динаміки обсягу роздрібного товарообороту у місті, який протягом аналізованого періоду зріс, порівняно з аналогічним періодом 2009 року, на 13,5% до 1 113,1 млн. грн., та у розрахунку на одного мешканця майже у 2 рази перевищив відповідне значення по країні

Обсяг заборгованості з виплати заробітної плати у м. Тернополі протягом січня–червня 2010 року збільшився на 32,1% і станом на 01.07.2010 р. склав 5,3 млн. грн. Співвідношення обсягу заборгованості з обсягом середньомісячного загальноміського фонду заробітної плати за I півріччя 2010 року залишається на помірному рівні – 4,5%.

Виробнича сфера та зовнішньоекономічна діяльність

Основними платниками податків в аналізованому періоді залишались підприємства галузей «Торгівля», «Промисловість», «Державне управління», «Транспорт та зв'язок» та «Освіта». З огляду на те, що питома податків та зборів сплачених до міського бюджету жодної з галузі не перевищує 20,0%, доходна база бюджету міста є досить диверсифікованою, тобто вона не залежить від політики діяльності окремого підприємства чи групи компаній.

Підприємства промисловості м. Тернополя протягом аналізованого періоду збільшили обсяги реалізації промислової продукції на 13,1 фактичних цінах), порівняно з I півріччям 2009 року, до 1,1 млрд. грн. Збільшення обсягів реалізованої продукції в аналізованому періоді відбулось у переважній більшості галузей промислового комплексу міста. Порівняно з загальнодержавним показником, обсяг реалізації промислової продукції у розрахунку на одного мешканця міста, як і у попередні роки, поступався середньому значенню по країні та склав 4 851,0 грн.

Галузева структура реалізації промислової продукції у I півріччі 2010 року не зазнала значних змін і характеризувалась зростанням питомої ваги у структурі реалізації найбільших за обсягами реалізації галузей промисловості – «Виробництво та розподілення електроенергії газу та води», «Харчова промисловість» та «Машинобудування».

Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств і організацій м. Тернополя протягом I півріччя 2010 року зростав, як за рахунок експортної так і імпоротної складових, чому зокрема сприяла активізація ділової активності та покращення попиту на внутрішньому та зовнішньому ринках. У цілому, порівняно з січнем–червнем 2009 року, обсяг зовнішньоторговельного товарообороту зріс у I півріччі 2010 року на 15,6%, та склав 51,7 млн. дол. США (у 4,1 рази менше за середній показник по країні у розрахунку на одного мешканця).

Інвестиційна та будівельна діяльність

Протягом I півріччя 2010 року спостерігалось зниження інвестиційної активності у м. Тернополі яке пов'язане, у першу чергу, з подальшим скороченням обсягів кредитування економіки, що обмежує інвестиційну активність суб'єктів господарювання, та зменшенням централізованих капітальних вкладень з Державного бюджету. Зокрема відбулося скорочення обсягів інвестицій в основний капітал (на 22,8%), зменшення обсягів виконаних робіт будівельної діяльності (на 26,4%) та спостерігався відтік прямих іноземних інвестицій (на 8,1%).

У I півріччі 2010 року в економіку міста надійшло інвестицій в основний капітал міста у сумі 153,8 млн. грн., що, як і у попередні роки, у розрахунку на одного мешканця міста менше за середнє значення по країні на 41,7%. Основним джерелом інвестицій в основний капітал залишаються кошти населення, які інвестуються в індивідуальне житлове будівництво, за рахунок яких протягом звітного періоду було освоєно 63,5% усього обсягу коштів та власні кошти підприємств та організацій та (29,7%).

Не зважаючи на збільшення у I півріччі 2010 року обсягів введення в експлуатацію житла, порівняно з аналогічним періодом 2009 року, на 4,6%, для будівельної галузі м. Тернополя залишаються актуальними питання дефіциту фінансових ресурсів, що призводить до згортання розробки нових проектів, уповільнення темпів будівництва на більшості будівельних майданчиків у місті та концентрації ресурсів на об'єктах які знаходяться на завершальній стадії будівництва. У розрахунку на 1 000 мешканців площа введеного в січні–червні 2010 року в експлуатацію житла перевищує середнє значення по країні за відповідний період на 80,5% та складає 127,8 кв. м.

Тернопільська міська рада у серпні поточного року затвердила Генеральний план розвитку м. Тернополя на період до 2030 року, яким визначаються основні напрями розвитку міста та його комунальної інфраструктури.

З початку процесу інвестування в економіку міста було залучено 1 721,9 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що за станом на 01.07.2010 р. у розрахунку на одного мешканця на 35,2% більше за середній показник по країні. Основними країнами, з яких надійшли прямі іноземні інвестиції в економіку міста Тернополя станом на 01.07.2010 р., як і у 2005-2009 рр., залишаються: Естонія, Австралія та Польща на які припадає 66,3% залучених інвестицій. При цьому в аналізованому періоді галузева структура іноземного капіталу не зазнала суттєвих змін. Значні обсяги іноземного капіталу припадають на сферу транспорту та підприємства промислового комплексу міста (машинобудування та виробництво інших не металевих виробів).

Житлове та комунальне господарство міста та транспорт

У I півріччі 2010 року, як і протягом попередніх періодів, у м. Тернополі залишаються актуальними проблеми високого рівня зносу основних фондів житлово-комунального господарства та поліпшення фінансового стану підприємств, які забезпечують життєдіяльність міста. Міською радою вживаються заходи щодо приведення тарифів до рівня їх фактичної собівартості. У цілому в аналізованому періоді рівень покриття

вартості надання житлово-комунальних послуг для населення по м. Тернополю коливався в межах 95,7%-97,6%, що порівняно з іншими містами України є високим показником.

Платіжна дисципліна населення м. Тернополя щодо сплати комунальних послуг у I півріччі 2010 році перебувала на високому рівні, що призвело до скорочення заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги на 14,8% порівняно з початком року. Станом на 01.07.2010 р. обсяг простроченої заборгованості за отримані послуги у розрахунку на одного мешканця м. Тернополя перебував на помірному рівні і становив 86,7 грн. на 1 особу.

Перевезення пасажирів у міському електротранспорті відноситься до сфери компетенції КП «Тернопільелектротранс». Протягом I півріччя 2010 року чисельність пасажирів, перевезених електротранспортом, зросла на 0,2%, порівняно із попереднім роком. Не зважаючи на значну зношеність основних фондів міського комунального електротранспорту, протягом січня–червня 2010 року місто не здійснювало капітальних видатків на його оновлення, що у майбутньому призведе до необхідності суттєво збільшити обсяги видатків місцевого бюджету на зазначені цілі.

Земельні ресурси та комунальне майно

Тернопільська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. Продаж земельних ділянок та об'єктів комунальної власності залишається основним джерелом отримання коштів на фінансування капітальних видатків бюджету міста Тернополя. За результатами I півріччя 2010 року питома вага надходжень від операцій з комунальним майном (продаж, оренда, користування) у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становила 15,0% (12,8% у січні–червні 2009 року).

Протягом звітнього періоду до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету м. Тернополя було забезпечено надходження майже 9,5 млн. грн., що складає 32,9% уточненого річного планового показника та майже у 2 рази перевищує фактичний показник січня–червня 2009 року. У той же час у I півріччі 2010 року на ринку нерухомості м. Тернополя збереглися негативні тенденції які проявились у зменшення середньої вартості продажу землі та об'єктів комунальної власності у зв'язку з падінням ділової активності у місті.

Обсяги надходжень від оренди землі, яка перебуває у розпорядженні територіальної громади м. Тернополя зберігають тенденцію до збільшення. Значною мірою цьому сприяє робота міської ради у напрямі покращення управління наявним майном та введення в дію нової нормативно-грошової оцінки землі. Водночас у звітному періоді у зв'язку, обсяг надходжень плати за оренду комунального майна зменшився на 8,6%, внаслідок приватизації об'єктів комунальної власності та відмови орендарів від подальшої оренди комунального майна.

Бюджет міста

Для повного та всебічного вивчення показників бюджет міста Тернополя було представлено у форматі бюджетного балансу з розбивкою за загальним та спеціальним фондами.

Бюджет міста Тернополя у форматі бюджетного балансу за 2008-2009 рр. та I півріччя 2010 року, тис. грн.

Показник	2008 рік			2009 рік			I півріччя 2010 року		
	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Разом
Податкові надходження	229 819,3	9 872,2	239 691,5	220 342,9	9 286,9	229 629,9	115 967,3	5 608,9	121 576,3
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	12 261,0	24 115,6	36 376,7	15 569,8	26 871,1	42 440,9	6 651,5	11 944,3	18 595,8
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	137 501,1	10,5	137 511,6	181 958,6	12 191,5	194 150,1	106 898,5	2 567,8	109 466,3
Операційні надходження всього	379 581,4	33 998,2	413 579,7	417 871,3	48 349,5	466 220,8	229 517,3	20 121,0	249 638,3
Поточні видатки	269 216,5	28 580,8	297 797,3	302 192,1	35 559,1	337 751,2	174 130,5	16 530,4	190 660,9
Субсидії та поточні трансферти	99 160,2	318,3	99 478,5	111 522,1	8 197,4	119 719,5	67 608,2	1 871,8	69 480,0
Операційні видатки всього	368 376,7	28 899,1	397 275,9	413 714,2	43 756,5	457 470,6	241 738,6	18 402,3	260 140,9
Операційний баланс	11 204,7	5 099,1	16 303,8	4 157,1	4 593,0	8 750,2	-12 221,3	1 718,7	-10 502,6
Фінансовий дохід	1 119,9	0,0	1 119,9	213,8	0,0	213,8	363,7	0,0	363,7
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	1 119,9	0,0	1 119,9	213,8	0,0	213,8	363,7	0,0	363,7
Поточний баланс	12 324,7	5 099,1	17 423,8	4 370,9	4 593,0	8 963,9	-11 857,6	1 718,7	-10 138,9
Капітальні надходження	0,0	26 811,8	26 811,8	2,8	9 979,6	9 982,4	3,7	9 500,7	9 504,4
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	1 499,6	4 246,3	5 745,9	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0	0,0
Капітальні надходження всього	1 499,6	31 058,1	32 557,8	2,8	10 029,6	10 032,4	3,7	9 500,7	9 504,4
Капітальні видатки	11 553,7	34 837,9	46 391,6	2 020,7	12 907,9	14 928,6	953,8	3 963,9	4 917,7
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	893,1	7 745,4	8 638,5	180,1	1 980,9	2 161,0	0,0	15,1	15,1
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	4 246,3	0,0	4 246,3	50,0	0,0	50,0	0,0	0,0	0,0
Капітальні видатки всього	16 693,1	42 583,3	59 276,4	2 250,8	14 888,8	17 139,6	953,8	3 979,0	4 932,8
Капітальний баланс	-15 193,5	-11 525,2	-26 718,7	-2 248,0	-4 859,2	-7 107,2	-950,1	5 521,7	4 571,6
Баланс після капітальних видатків	-2 868,8	-6 426,1	-9 294,9	2 122,9	-266,1	1 856,7	-12 807,7	7 240,4	-5 567,3
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	100,0	0,0	100,0	100,0	0,0	100,0	0,0	-11,6	-11,6
Профіцит/дефіцит	-2 968,8	-6 426,1	-9 394,9	2 022,9	-266,1	1 756,7	-12 807,7	7 252,0	-5 555,7
Фінансування	2 968,8	6 426,1	9 394,9	-2 022,9	266,1	-1 756,7	12 807,7	-7 252,0	5 555,7
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Тернопільської міської ради

У I півріччі 2010 року операційний баланс бюджету міста мав від'ємне значення 10,5 млн. грн. і підтримувався негативним сальдо операційного балансу загального фонду бюджету міста. Причому порівняно з I півріччям 2009 року, негативне сальдо операційного балансу загального фонду зросло у 4,6 разів. Це свідчить про наявність тимчасового касового розриву пов'язаного з тимчасовою не спроможністю за рахунок поточних доходів забезпечувати фінансування поточних видатків бюджету (заробітна плата та нарахування на неї, оплата медикаментів, продуктів харчування, комунальних послуг бюджетних установ, тощо).

Зростання негативного сальдо операційного балансу загального фонду бюджету міста стало наслідком низької динаміки соціально-економічного розвитку м. Тернополя, протягом I півріччя 2010 року, яка проявилась у повільних темпах надходження до бюджету міста головних джерел наповнення загального фонду – податку з доходів фізичних осіб (44,6% від запланованого на 2010 рік показника), скорочення обсягів надходжень, порівняно з аналогічним періодом 2009 року, місцевих податків і зборів – на 5,9%, плати за торговий патент майже у 2 рази, плати за оренду цілісних майнових комплексів – на 8,6% та адміністративних штрафів – на 32,6%. Крім того в аналізованому періоді низькими темпами надходили трансферти з Державного до міського бюджету (43,6% від запланованих на 2010 рік обсягів надходжень до загального фонду міського бюджету).

Складовою частиною офіційних трансфертів до бюджету м. Тернополя протягом зазначеного періоду була дотація вирівнювання з Державного бюджету, оскільки за розрахунками Міністерства фінансів України прогнозний обсяг доходів бюджету міста, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, був недостатнім для фінансування відповідних витрат. При цьому якщо у I півріччі 2009 року співвідношення дотації вирівнювання до фактично виконаного обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів складало 23,7%, то у I півріччі 2010 року – 35,0%.

Через невідповідність строків фінансування поточних видатків та надходження відповідних доходів загального фонду бюджету м. Тернополя, у I півріччі 2010 року, як і протягом попередніх років, виконання бюджету міста супроводжувалося тимчасовими касовими розривами, які покривалися за рахунок короткотермінових позичок з єдиного казначейського рахунку. Протягом останніх 5 років їх обсяг не мав сталої динаміки, а за результатами січня–червня 2010 року загальна сума короткотермінових позичок, що залучалися з єдиного казначейського рахунку, складає 24,3 млн. грн., що на 17,3% більше за показник I півріччя 2009 року.

Протягом I півріччя 2010 року, як і у 2003-2009 рр., з метою розширення джерел фінансування загального фонду, Тернопільська міська рада проводила активні операції з тимчасово-вільними бюджетними коштами, що мало наслідком щорічне надходження до бюджету міста відсоткових платежів банків. Протягом січня–червня 2010 року до бюджету міста надійшло 360,9 тис. грн. відсоткових платежів банків за користування тимчасово-вільними бюджетними коштами, що становить 122,4% від запланованого на 2010 рік показника та у 2,8 разів перевищує показник I півріччя 2009 року. Це, а також відсутність у Тернопільської міської ради прямих боргових зобов'язань, які б потребували видатків на їх обслуговування обумовили формування у аналізованому бюджетному періоді позитивного фінансового балансу бюджету міста. Станом на 01.07.2010 р. на депозитах у банківських установах розміщено 4,9 млн. грн.

Сальдо капітального балансу бюджету міста Тернополя у I півріччі 2010 року на відміну від попереднього року було позитивним і склало 4,6 млн. грн. Позитивний капітальний баланс підтримувався позитивним сальдо капітального балансу спеціального фонду та був утворений через суттєве зростання обсягів надходжень до бюджету розвитку міської рада та у зв'язку з затримкою у прийнятті як державного так і місцевого бюджету, що у свою чергу стримувало реалізацію програм капітального розвитку міської ради.

Загалом бюджет міста Тернополя за підсумками січня–червня 2010 року було виконано з дефіцитом обсягом 5 555,7 тис. грн. При цьому дефіцит загального фонду бюджету склав 12 807,7 тис. грн., а профіцит спеціального фонду становив – 7 252,0 тис. грн.

Дефіцит загального фонду бюджету міста у аналізованому періоді було покрито за рахунок залучення короткотермінових позичок з єдиного казначейського рахунку та повернення тимчасово вільних бюджетних коштів з депозитних рахунків. При цьому за спеціальним фондом обсяги вільних залишків коштів, у тому числі розміщених на депозитах в банківських установах, зросли, що мало наслідком збільшення показника ліквідності спеціального фонду бюджету міста. За підсумками січня–червня 2010 року ліквідність бюджету знаходиться на низькому рівні за загальним фондом – 0,8% (зменшення, порівняно з I півріччям 2009 роком на 0,3 в. п.) та на високому рівні за спеціальним фондом – 46,0% (збільшення, порівняно з I півріччям 2009 року на 19,5 в. п.).

Виконання доходної частини бюджету м. Тернополя

Протягом I півріччя 2010 року обсяг доходної частини бюджету міста (без урахування трансфертів), у місті Тернополі зріс, порівняно з аналогічним періодом 2009 року, на 11,1% та склав 150,0 млн. грн. При цьому розрахунковий обсяг доходів бюджету без урахування трансфертів на одного мешканця міста в аналізованому періоді складає 689,9 грн. (86,9% від середнього показника по країні в цілому).

Структурні пропорції формування доходної частини бюджету міста Тернополя у I півріччі 2010 року, як і у попередні бюджетні періоди, були типовими для більшості місцевих бюджетів України. Найвагомими джерелами формування доходів бюджету міста були податкові надходження та офіційні трансферти.

До загального фонду бюджету м. Тернополя у січні–червні 2010 року надійшло доходів без урахування трансфертів обсягом 123,0 млн. грн. (на 7,0% більше, порівняно з відповідним періодом минулого року). Затверджений на 2010 рік з урахуванням змін план за доходами загального фонду бюджету м. Тернополя без урахування трансфертів виконано на 45,0% та за власними доходами – на 48,1%. Слід зазначити, що затверджений на 2010 рік з урахуванням змін план за доходами загального фонду бюджету Тернополя було виконано на 45,0%. Загалом рівень виконання річного плану за доходами загального фонду бюджету міста за результатами I півріччя 2010 року є достатнім на фоні загального стану виконання місцевих бюджетів в державі.

Обсяги доходної частини спеціального фонду бюджету м. Тернополя у I півріччі 2010 році визначалися динамікою власних надходжень бюджетних установ, доходів бюджету розвитку та трансфертів. Не зважаючи на стагнацію ринку нерухомості у цілому в державі, активні дії міської влади у напрямі приватизації земель та майна комунальної

власності забезпечили зростання в аналізованому періоді обсягів надходжень до бюджету розвитку міської ради, порівняно з аналогічним періодом 2009 року, у 2,0 рази до 9,5 млн. грн.

Виконання видаткової частини бюджету м. Тернополя

За результатами звітного періоду з бюджету міста здійснено видатків (без урахування трансфертів) обсягом 264 556,8 тис. грн., що складає 45,1% від затвердженого з урахуванням змін плану на 2010 рік. Порівняно з I півріччям 2009 року, видаткова частина бюджету міста Тернополя (без урахування трансфертів) у січні–червні 2010 році зросла на 23,9% чому зокрема сприяв перегляд мінімальних соціальних стандартів у цілому в державі, перегляд вартості окремих комунальних послуг та ріст обсягів надходжень від продажу землі та майна комунальної власності.

Станом на 01.07.2010 року бюджет міста Тернополя збільшив обсяг кредиторської заборгованості, порівняно з початком 2010 року, у 2,9 рази – до 29,1 млн. грн. Заборгованість зростала здебільшого у зв'язку з повільними темпами надходжень податків і зборів до загального фонду бюджету міста та перерахування трансфертів з Державного бюджету.

Виконання видаткової частини бюджету міста Тернополя у січні–червні 2010 року характеризується продовженням зростання питомої ваги поточних видатків в цілому (до 98,1%) та захищених статей зокрема (до 93,0%), що звужує можливості міста щодо розпорядження бюджетними коштами у разі виникнення непередбачуваних ситуацій.

Боргові зобов'язання міста

Станом на 01.07.2010 р. консолідований борг м. Тернополя складає 38 985,1 тис. грн., у тому числі:

- 9 927,8 тис. грн. – прямий борг Тернопільської міської ради;
- 2 475,3 тис. грн. – прострочена кредиторська заборгованість бюджетних установ, що утримуються за рахунок загального та спеціального фондів бюджету міста;
- 1 453,4 тис. грн. – непогашений залишок за кредитами залученими комунальними підприємствами КП «Тернопільводоканал», КП «Тернопільелектротранс» та Комунальним автотранспортним підприємством;
- 25 128,6 тис. грн. – прострочена кредиторська заборгованість підприємств житлово-комунального господарства міста Тернополя.

За інформацією Тернопільської міської ради, місто має намір залучити позичкові кошти до бюджету розвитку на фінансування робіт з реконструкції доріг міста. Запозичення заплановано здійснити двома серіями у таких обсягах:

- перша серія – 10 млн. грн., відсоткова ставка за користування залученими коштами – відповідно до кон’юнктури ринку, але не більше 20 відсотків річних; строк погашення основної суми боргу за облігаціями – не пізніше 31 грудня 2014 р.;
- друга серія – 10 млн. грн., відсоткова ставка за користування залученими коштами – відповідно до кон’юнктури ринку, але не більше 20 відсотків річних; строк погашення основної суми боргу за облігаціями – не пізніше 31 грудня 2015 р.

Водночас внаслідок фінансово-економічної кризи в країні, яка позначилась на скороченні ринку фінансів загалом та муніципальних займів зокрема, місто призупинило роботи з проведення запозичення до міського бюджету до моменту настання сприятливої кон’юнктури ринку.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Тернополя підтверджено на рівні **uaBBB-** прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

О. В. Шубіна

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. К. Самойлова

**Старший фінансовий аналітик відділу
муніципальних рейтингів**

О.І. Луценко

Додатки

Бюджет міста Тернополя у форматі бюджетного балансу за 2005-2009 рр. та I півріччя 2010 року, тис. грн.

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	I півріччя 2010 року
Податкові надходження	101 426,6	127 640,6	181 117,2	239 691,5	229 629,9	121 576,3
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	18 498,6	20 341,2	27 058,5	36 376,7	42 440,9	18 595,8
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів	62 171,6	71 682,5	115 451,0	137 511,6	194 150,1	109 466,3
Операційні надходження всього	182 096,8	219 664,4	323 626,7	413 579,7	466 220,8	249 638,3
Поточні видатки	135 249,0	166 203,9	217 014,6	297 797,3	337 751,2	190 660,9
Субсидії та поточні трансферти	43 297,8	48 318,5	85 003,1	99 478,5	119 719,5	69 480,0
Операційні видатки всього	178 546,8	214 522,4	302 017,7	397 275,9	457 470,6	260 140,9
Операційний баланс	3 550,0	5 142,1	21 609,0	16 303,8	8 750,2	-10 502,6
Фінансовий дохід	266,4	408,6	686,3	1 119,9	213,8	363,7
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	266,4	408,6	686,3	1 119,9	213,8	363,7
Поточний баланс	3 816,4	5 550,7	22 295,2	17 423,8	8 963,9	-10 138,9
Капітальні надходження	11 498,6	4 520,5	23 320,4	26 811,8	9 982,4	9 504,4
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	500,0	2 000,0	3 662,1	5 745,9	50,0	0,0
Капітальні надходження всього	11 998,6	6 520,5	26 982,4	32 557,8	10 032,4	9 504,4
Капітальні видатки	13 741,3	12 883,2	27 348,2	46 391,6	14 928,6	4 917,7
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	816,8	2 666,3	7 666,6	8 638,5	2 161,0	15,1
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	0,0	1 000,0	2 259,1	4 246,3	50,0	0,0
Капітальні видатки всього	14 558,0	16 549,5	37 273,9	59 276,4	17 139,6	4 932,8
Капітальний баланс	-2 559,4	-10 029,0	-10 291,5	-26 718,7	-7 107,2	4 571,6
Баланс після капітальних видатків	1 257,0	-4 478,3	12 003,7	-9 294,9	1 856,7	-5 567,3
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	100,0	99,9	100,1	100,0	100,0	-11,6
Профіцит/дефіцит	1 157,0	-4 578,2	11 903,6	-9 394,9	1 756,7	-5 555,7
Фінансування	-1 157,0	4 578,2	-11 901,6	9 394,9	1 756,7	5 555,8
Баланс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Тернопільської міської ради

Додаток до рейтингового звіту № 2

Джерела фінансування бюджету м. Тернополя у 2004–2009 рр. та I півріччі 2010 року, тис. грн.

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	I півріччя 2010 року
Профіцит/дефіцит	1 157,0	-4 578,2	11 903,6	-9 394,9	-1 756,7	-5 555,8
Фінансування	-1 157,0	4 578,2	-11 901,6	9 394,9	-1 756,7	5 555,8
Зміни залишків	-1 072,4	4 580,4	-442,0	-1 769,7	-2 053,7	478,0
залишок на початок року	7 118,5	8 190,9	3 610,6	4 052,5	5 822,2	7 876,0
залишок на кінець року	8 190,9	3 610,6	4 052,5	5 822,2	7 876,0	7 398,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	-11 459,6	11 164,6	297,0	-4 850,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	69 088,0	101 075,6	6 597,0	2 000,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	80 547,6	89 911,0	6 300,0	6 850,0
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9 927,8
Запозичення	23 970,0	15 800,0	21 400,0	5 400,0	55 400,0	24 300,0
Погашення	23 970,0	15 800,0	21 400,0	5 400,0	55 400,0	14 372,2
Інші розрахунки	-84,5	-2,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Тернопільської міської ради